CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
EPOP-R0-**100**-2305

DATA: **17 maja 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:
☐ dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Możesz korzystać ze słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Adam Kulawik w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 wyrazów.

Adam Kulawik
Postać literacka

Postać literacka stanowi centralny element świata przedstawionego. […] Nie ma utworu literackiego bez postaci literackiej: może ich być w utworze kilka i żadna nie zajmuje pozycji dominującej (mówimy wtedy o bohaterze zbiorowym), może ta postać utożsamiać się – i tak się dzieje bardzo często – z podmiotem mówiącym (narratorem lub podmiotem lirycznym), […] wreszcie wcale nie musi być człowiekiem – jednak zawsze bywa tak, że losy postaci literackiej są jakimś uogólnieniem ludzkiego doświadczenia, dotyczą człowieka w całym bogactwie wszelkich aspektów jego życia i świadomości. W wymiarze świata przedstawionego utworu postać literacka jest czynnikiem organizującym w tym sensie, że na ogół procesy zachodzące w świecie przedstawionym utworu dzieją się ze względu na nią właśnie.

Najbardziej charakterystyczną cechą postaci literackiej jest to, że nigdy nie jest dana od razu w całości swego wyposażenia, lecz staje się, powstaje w miarę rozwijania się opowieści o niej. Natura postaci literackiej jest zatem fragmentaryczna. Dzieło literackie buduje ją i wyposaża sukcesywnie, natomiast odbiorca dzieła poznaje postać w wyniku integrowania jej cech, które dają się wyprowadzić z bezpośredniej charakterystyki postaci dokonanej przez podmiot literacki dzieła, a więc przedstawienia jej wyglądu zewnętrznego i cech charakterologicznych, cech, jakie podpowiadają działania postaci, referowane myśli i wypowiedzi. Słowem – na postać literacką składają się najrozmaitsze motywy, rozumiane jako najmniejsze cząstki kompozycyjne świata przedstawionego, i sekwencje motywów dotyczących jednej postaci, które nazywamy wątkiem.

Naturalnie, charakter wypowiedzi literackiej decyduje o tym, że postaci literackie odznaczają się oryginalnością, wynikającą z ich niepowtarzalnego wyposażenia zewnętrznego i psychiczno-charakterologicznego, a także z niepowtarzalnego kontekstu społeczno-historycznego, w jakim sytuuje ją decyzja pisarza. Niemniej historia literatury dostarcza podstaw do mówienia również o postaciach stereotypowych. Postaci takie są efektem silnego oddziaływania pewnego wzorca stworzonego w taki sposób, że z jednej strony zaspokaja on potrzeby odbiorców danej generacji, a z drugiej inspiruje do tworzenia postaci podobnych jako typowych w określonej rzeczywistości społecznej. Takim właśnie stereotypem są bohaterowie romantyczni, wyposażeni w identyczny zespół cech: tajemniczy, nieszczęśliwie zakochani, skłóceni ze swoim środowiskiem, nawet z rodziną, zatem żyjący poza nim i ginący tragicznie. […]

Bywa i tak, że postaci literackie różnych utworów, pochodzących czasem z różnych epok, nawiązują do siebie, ściślej – postać późniejsza utożsamia się z postacią stworzoną wcześniej […] (warto wspomnieć o istotnym podobieństwie Kmicica[1] do księdza Robaka). […] Postaci literackie mają charakter kulturowy, są znakami kultury, za pomocą których możliwa jest komunikacja literacka. Takie pokrewne postaci stanowią jeden z istotniejszych składników tradycji literackiej.

Na podstawie: Adam Kulawik, *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*, Kraków 1997.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

[1] Kmicic – główny bohater powieści *Potop* Henryka Sienkiewicza. Hulaka i zabijaka. Skompromitowany przez swoją lojalność dla Janusza Radziwiłła, a także przez oszczerstwa Bogusława Radziwiłła, Kmicic postanawia służyć ojczyźnie. Pod nazwiskiem Babinicza dzielnie walczy ze Szwedami w obronie Jasnej Góry.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 wyrazów.

Julia Hartwig
Drzewo to dom

któż temu zaprzeczy
Wystarczy wspiąć się wzrokiem po piętrach jego gałęzi
i posłuchać jarmarku ptaków które schroniły się w jego cieniu
Drzewo to dom Malutcy i podobni ptakom przysiadamy we śnie na jego koronach
i powaga bezruchu drzewa przypomina teraz kościół żywy
pełen szeptów i szelestów
Wszystko jest możliwe dla tego kto mieszka w gałęziach drzewa
bo ku drzewom przylatuje z własnej woli wiatr
od którego umysł staje się czysty i gotowy na każdą niespodziankę
pożegluje do jego portu żaglowiec obłoku
i nie ominie go ciężki pancernik gradowej chmury
słońce poszuka ochłody wśród jego liści
O ciężkie stopy drzewa łapy dobrotliwego smoka
unieruchomione w ziemi i wychylające się z niej
by ukazać swą gładkość o pełna zmarszczek koro
i połyskujące ciało pni grabowych
bo jakże śmiem mówić do ciebie tylko: drzewo
kiedy masz tyle imion
Ty lipo kulista ty topolo podobna do gęsiego pióra
ty dębie starych bogów i piorunów sypiących żołędziami
rozłożysta jabłonko tujo z wyspy umarłych
cisie klonie jesionie akacjo wierzbo i olcho
a także wszystkie inne drzewa nie znane mi i pełne magii
z którymi człowiek tak często utożsamia swój los
Nauczcie nas pogodzić się z miejscem gdzie żyjemy
nauczcie nas poznać je do głębi i pokochać do końca
Być drzewem zakorzenionym

Julia Hartwig, *Drzewo to dom*, [w:] tejże, *Inna wyspa,* Warszawa 2018.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Jan Kochanowski

Na lipę

Gościu, siądź pod mym liściem, a odpoczni[1] sobie,
Nie dójdzie[2] cię tu słońce, przyrzekam ja tobie,
Choć się nawysszej[3] wzbije, a proste promienie
Ściągną pod swoje drzewa rozstrzelane cienie.
Tu zawżdy[4] chłodne wiatry z pola zawiewają,
Tu słowicy, tu szpacy wdzięcznie narzekają.
Z mego wonnego kwiatu pracowite pszczoły
Biorą miód, który potym[5] szlachci pańskie stoły.
A ja swym cichym szeptem sprawić umiem snadnie[6],
Że człowiekowi łacno[7] słodki sen przypadnie.
Jabłek wprawdzie nie rodzę, lecz mię pan tak kładzie
Jako szczep napłodniejszy[8] w hesperyskim sadzie[9].

Jan Kochanowski, *Na lipę*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1988.

[1] Odpoczni – odpocznij.
[2] Nie dójdzie – nie dojdzie.
[3] Nawysszej – najwyżej.
[4] Zawżdy – zawsze.
[5] Potym – potem.
[6] Snadnie – łatwo.
[7] Łacno – bez trudu.
[8] Napłodniejszy – najpłodniejszy.
[9] W hesperyskim sadzie – w ogrodzie Hesperyd rosły, według podań greckich, drzewa o złotych owocach.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tabelę wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
wypowiedź argumentacyjna	A.	0 − 3 – 6 − 9		
	B.	0 − 3 – 6 − 9		
interpretacja porównawcza	A.	0 – 2 – 4 − 6		
	B.	0 – 4 – 8 − 12		

C.	0 – 2
D.	0 – 3 − 6
E.	0 – 1 − 2
F.	0 – 2 − 4
G.	0 – 2 − 4
H.	0 – 2 − 4

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/